

ICT in het taalonderwijs inzetten. De publicatie *Beeld van taal en ICT. Op bezoek bij negen basisscholen* is hiervan het resultaat. Het boekje bevat negen portretten die een beeld geven van de stand van zaken van het ICT-gebruik op deze (voorhoede) scholen. Veel diverse aspecten van computergebruik komen aan bod: de aanleidingen ertoe, de organisatie ervan, de verschillende visies op de wijze waarop ICT ingezet zou kunnen/moeten worden, de deelname aan (landelijke) projecten, het gebruik van internet en e-mail, het schrijven met correspondentiescholen en dergelijke. Het boekje besluit met een reflectie op de in de portretten beschreven praktijken en met een vooruitblik op het verdere ontwikkelwerk in het project 'Schrijven en ICT'.

Hoogeveen, M. (red.) e.a., *Beeld van taal en ICT*. Enschede, SLO, 2002. ISBN 90 329 2075 8, 131 blz. € 7,50. Te bestellen bij SLO, afdeling Verkoop, telefoon 053-4840305.

(Zie tevens het artikel van Mieke Smits & Marieke Willemen *Schrijfonderrwijs en ICT. Hoe ziet dat eruit op een basisschool?* elders in dit blad.)

Leesvoer

Herdruk journalistiek schrijven

In goed vier jaar is *Journalistiek schrijven* toe aan zijn tweede druk en dat mag opmerkelijk heten voor een lijvig boek van ruim 500 bladzijden. Kennelijk voorziet het boek in een behoefte die verder gaat dan de directe interesses van journalistiek georiënteerde schrijvers. Deel 1 van het boek, over het voorbereiden en het schrijven van een artikel, laat eigenlijk al meteen zien dat *Journalistiek schrijven* inderdaad voor iedere schrijver van zakelijke teksten van belang kan zijn. De acht hoofdstukken van dit deel gaan uitgebreid in op die aspecten die belangrijk zijn voor elke schrijftaak: onderwerp, publiek en tekstsoort (genre) afbakenen, informatie verzamelen, ordenen en selecteren, de tekst structureren, aantrekkelijk formuleren en, ten slotte, illustreren. De delen 2 en 3 zijn misschien wat minder gericht op een algemeen publiek, maar daarom niet minder interessant. Het gaat hier respectievelijk om journalistieke genres en om achtergrondinformatie in verband met journalistiek schrijven. In de 2e druk van *Journalistiek schrijven* is niet veel veranderd in vergelijking met de 1e. De belangrijkste zijn dat een apart hoofdstuk over schrijven voor nieuwe media is komen te vervallen en dat oefenmateriaal en opdrachten voortaan te vinden zijn via de weblocatie van de uitgever.

Henk Donkers & Jaap Willems, *Journalistiek schrijven voor krant en vakblad*. Bussum, Coutinho, 2002. ISBN 90 6283 3365, 502 blz. € 43,00.

Schrijven voor opleiding en beroep

Een goede schriftelijke taalvaardigheid bij studenten en afgestudeerden in het hoger onderwijs wint nog steeds aan belang. Niet alleen is goed zakelijk schrijven van belang in de beroepspraktijk, maar ook in de opleidingen zelf wordt steeds meer geschreven zoals startdocumenten, plannen van aanpak, procesverslagen, verantwoordingen, reflectieverslagen, leerverslagen, notulen van bijeenkomsten, en natuurlijk stageverslagen en scripties. In *Goed geschreven* presenteert Wilma van der Westen een aanpak van schrijfvaardigheidsonderwijs die aansluit bij de

(beroeps)praktijk én bij de nieuwe onderwijsvormen in het hoger onderwijs. Haar aanpak gaat uit van de principes van leren leren, zelfstandig leren en competentiegericht leren door de student een actieve rol te laten spelen in het leerproces. Op grond van een diagnose van het taalgebruik in zijn eigen teksten stelt de student namelijk zijn eigen leerdoelen vast en krijgt de docent een begeleidende en coachende taak. Taalondersteuning wordt zo ook bovendien op maat en geïntegreerd in andere vakken aangeboden en niet meer als een apart vak. Het diagnosemodel voor de analyse van teksten is globaal verdeeld in een deel 'Tekst als geheel, tekststructuur en relaties binnen de tekst' en een deel met onderdelen op het gebied van 'Zinsbouw, formuleren, woordgebruik en spelling'. Bijlagen, onder andere met een diagnostische spellingstoets en een antwoord- en verwijzingsmodel daarbij, completeren het diagnosemodel. *Goed geschreven* is te gebruiken in een cursusmodule van zo'n 8 bijeenkomsten, maar ook in een aanpak met zelfstudie en "taalsprekuren". Via een eigen pagina op de website van de uitgever kan men een gratis docentenhandleiding downloaden en studenten kunnen daar een uitgebreide portfolio (56 blz.) downloaden, eveneens gratis.

Wilma van der Westen, *Goed geschreven. Zakelijk schrijven binnen opleiding en beroep*. Bussum, Coutinho, 2002. ISBN 90 6283 312 8, 194 blz. € 19,50.

Taaldidactiek op de pabo

In 1974 verscheen de eerste druk van *Taaldidactiek aan de basis*, een handboek didactiek Nederlands voor de aankomende leraar basisonderwijs dat nu na 28 jaar en vier herdrukken een opvolger heeft gekregen: *Portaal, praktische taaldidactiek voor het primair onderwijs*.

Portaal wil eerst en vooral een antwoord zijn op de veranderende praktijk in het basisonderwijs en de mede daaruit voortgekomen veranderingen in de pabo-curricula. Belangrijk uitgangspunt wordt daarbij gevormd door het motto *teach as you preach*. Verder hebben de auteurs zich laten leiden door de ideeën over –goed– taalonderwijs zoals die ontwikkeld zijn en worden door het Expertisecentrum Nederlands. Dit betekent veel aandacht voor interactief taalonderwijs en strategisch (taal)leren in

afwisselende en betekenisvolle activiteiten, activiteiten die niet beperkt blijven tot de taalles in strikte zin, maar met aandacht voor taal in andere lessen en uiteraard via ICT. De 28 hoofdstukken van het boek zijn verdeeld over vijf delen, respectievelijk 'Mondelinge taalontwikkeling en mondeling taalonderwijs', 'Geletterdheid', 'Meertaligheid en taalbeleid', 'Oriëntatie op leermiddelen' en 'Taalonderwijs in het nieuws'. In elk deel is er ruime aandacht voor meertalige kinderen en Nederlands als tweede taal. Het laatste deel wil de aankomende leraar confronteren met en voorbereiden op regelmatig terugkerende discussies over taalkwesties die ook het onderwijs raken, zoals de kwaliteit van het spellingonderwijs, dyslexie, taalachterstand, maar ook zaken als de kinderboekenweek en de ouderavond. Ten slotte is *Portaal* uitgerust met niet minder dan 272 opdrachten. In een van de komende nummers van *Moer* hopen we uitgebreid terug te komen op dit handboek.

Harry Paus (red.), *Portaal. Praktische taaldidactiek voor het primair onderwijs*. Bussum, Coutinho, 2002. ISBN 90 6283 296 2, 451 blz. € 35,00.

Schrijven voor kinderen

Er zijn veel mensen die graag een kinder- of jeugdboek willen schrijven, zo stelt Wim Daniëls in zijn *Schrijven voor kinderen*, maar het komt er uiteindelijk meestal niet van, omdat de meesten twijfelen aan eigen kunnen. Daniëls, zelf schrijver van kinderboeken, wil met zijn boek in ieder geval daar iets aan doen. Hij wil potentiële schrijvers wijzen op vaardigheden die vereist zijn voor het schrijven van een kinderboek en hen helpen zich die vaardigheden eigen te maken. Het accent ligt daarbij op romans, verhalen, prentenboeken en informatieve boeken. Poëzie, versjes, toneelteksten en stripboeken komen alleen terloops aan de orde. Naast vele praktische hoofdstukken over onderwerpen als 'het begin', 'het vertelperspectief', 'de stijl' of 'de afloop van een kinderboek', gaat *Schrijven voor kinderen* ook in op zaken als 'contacten met uitgevers' en bevat het een lijst met aanbevolen literatuur en internetsites.

Wim Daniëls, *Schrijven voor kinderen*. Amsterdam, L.J. Veen, 2002. ISBN 90 204 0716 3, 214 blz. € 15,00.